

τουτέστιν ἐξωτερικῶς· διότι σαφέστατα διεκρίνοντο προβαίνοντα κατὰ τὸ ἔσω μέρος, πᾶσαν στιγμὴν ἀπειλοῦντα νὰ προκύψωσι διὰ τοῦ δέρματος. Τὸ θῦμα εἶχε τώρα καταβῆν ἕως εἰς τοὺς ὤμους· ἦτο δ' ἐκπληκτικὸν θέαμα νὰ παρατηρῇ τις τὴν μεγίστην ἐνέργειαν τῶν τοῦ ὄψεως μυῶνων, τόσον παρὰ φύσιν ἐντεταμένων, ὥστε ἡ ἑκτασις αὕτη ἤθελεν ἐξ ὀλοκλήρου ἀδυνατίσειν τοὺς μῦς παντὸς ἄλλου ζώου, μὴ προικισμένου, ὡς αὐτός, μὲ ἰδιαιτέρας δυνάμεις συγχρόνου ἐκτάσεως καὶ ἐνεργείας. Ὅποτε ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ τράχηλος δὲν ἐφαίνοντο εἰμὴ ὡς δέρμα ὄψεως, παραγεμισμένον σχεδὸν μέχρι ἐκρήξεως, ἦτο πρόδηλος ἀκόμη ἡ ἐνέργεια τῶν μυῶνων, καὶ ἀμείωτος ἡ ῥοφητικὴ του δύναμις· ἦτο δ' αὕτη κατ' ἀλήθειαν ἀποτέλεσμα τῆς συσταλτικῆς τῶν μυῶνων ἰσχύος, βοηθουμένης ἀπὸ δύο σειρὰς ἰσχυρῶν ἀγκιστρωτῶν ὀδόντων.

“Εἰς διάστημα δύο ὥρῶν καὶ εἰκοσι λεπτῶν κατεῖ-
ρόφησεν ἐξ ὀλοκλήρου τὴν αἶγα· εἰς τὸ τέλος δὲ τῆς
πράξεως ταύτης ἡ ὀγκωσις περιωρίζετο εἰς τὸ μέσον
μέρος τοῦ σώματος, ἡ τὸν στόμαχον, τὰ δὲ ἀνώτερα
μέρη, τὰ τσαύτην λαβόντα διάτασιν, εἶχον ἐπανέλ-
θειν εἰς τὸ φυσικὸν αὐτῶν μέγεθος. Ἐπομένως, συ-
στραφεῖς πάλιν, ἔκειτο ἡσύχως εἰς τὴν συνήθη αὐτοῦ
ναρκωμένην κατάστασιν τρεῖς ἡ τέσσαρας ἐβδομάδας,
ὁπότε, τοῦ τελευταίου γεύματος διόλου χωνευθέντος καὶ
διαλυθέντος, τὸν ἐπαρουσίασαμεν ἄλλην αἶγα, τὴν
ὁποῖαν ἐφόνευσε καὶ κατέφαγε μετ' ἴσης εὐκολίας.
Φαίνεται δὲ ὅτι σχεδὸν πᾶν τὸ ὁποῖον καταπίνει με-
τατρέπεται εἰς τροφήν· διότι μικρὰ ποσότης τιτανώ-
δους ὕλης (καὶ αὕτη οὐδὲ τὸ δεκατημόριον ἴσως τῶν
ὀστέων τῆς αἰγῆς) μέ τινας τρίχας ἐνίοτε, συνίστων τὴν
κόπρον αὐτοῦ.”

Ἐξ ἄλλου ζωολογικοῦ πονήματος συνάγομεν τὰ ἐπό-
μενα.—“Ὁ φύλαξ τῶν ἐν τῷ Πύργῳ τοῦ Λονδίνου
εὕρισκομένων ζώων,” λέγει ὁ συγγραφεὺς, “μ' ἐμήνυ-
σεν ὅτι εἰς τῶν Βοῶν Συσφιγκτῆρων εἶχεν ἀλλάξειν
πρὸ μικροῦ τὸ δέρμα του, καὶ ἐπειδὴ εἰς τοιαύτην ἐπο-
χὴν ὅλοι κοινῶς οἱ ὄφεις εἶναι δραστηριώτεροι, μὲ
προσεκάλεσε νὰ ὑπάγω πρὸς ἐπίσκεψιν. Ὑπῆγα λοι-
πὸν μετὰ τινων φίλων μου εἰς τὸν Πύργον, ὅπου εὐρή-
καμεν κλωβίον εὐρύχωρον, τὸ ἔδαφος τοῦ ὁποίου συνί-
στατο ἀπὸ κασιτερίνου θήκη, μὲ κόκκινον ῥοῦχον
ἐσκεπασμένην καὶ πλήρη θερμοῦ ὕδατος, ὥστε νὰ πα-
ράγεται ἡ κατάλληλος θερμοκρασία. Αὐτοῦ δὲ ὁ ὄφεις,
μετὰ χάριτος τὴν κεφαλὴν ἀνυψῶν εἰς τὴν στέγην καὶ
τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ κλωβίου, πλήρης ζωῆς καὶ τὴν γλῶσ-
σαν αὐτοῦ σείων, ἐξέταζε τὴν ἑκτασιν τῆς φυλακῆς του.

“Μέγας τις λαγῶς εἰσῆλθον εἰς τὸ κλωβίον. Ὁ
ὄφεις ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ καταβὰς ἐπ' αὐγίασεν, ὡς ξύλον
ἀκίνητος, χωρὶς τινος σημείου ζωῆς, παρὰ τὴν λάμψιν
τοῦ μικροῦ ὀφθαλμοῦ του. Ὁ λαγῶς ποσῶς αὐτὸν
δὲν ἐστοχάσθη, ἀλλ' ἤρχισε νὰ περιέρχεται τὸ κλωβίον.
Ὁ δὲ ὄφεις, ἐξαίφνης, ἀλλὰ σχεδὸν ἀνεπαίσθητως,
ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν, τὰ τοῦ λαγῶς ἀκολουθῶν κινή-

ματα. Τέλος, μηδὲλως αἰσθανόμενος οὗτος τὴν ἐπι-
κίνδυνον αὐτοῦ θῆσιν, ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἐνεδρεύουσαν
κεφαλὴν. Ὁ ὄφεις ὡς ἀστραπὴ κατ' αὐτοῦ ὤρμησεν.
Μόλις ἠκούσθη ἑνας κτύπος, μία κραυγὴ, καὶ τὸ θῦμα
περικλείσθη εἰς τὰς σπείρας τοῦ δράκοντος. Τοῦτο
σχεδὸν ἐγινε ταχύτερον παρ' ὅσον ὁ ὀφθαλμὸς ἐπρό-
φθανε ν' ἀκολουθῇ· τὴν μίαν στιγμὴν ἦτον ἀκίνητος
ὁ ὄφεις· τὴν ἄλλην ἦτο σωρὸς διπλῶν περὶ τὸ θῆράμα
του. Εἶχε πιάσειν τὸ ζῷδιον ἀπὸ τὸν λαίμον καθ-
αὐτὸ ὑποκάτω τοῦ ὠτίου, καὶ κατέβληβεν αὐτὸ μάλιστα
περὶ τὸν θώρακα. Οἱ ὀπίσθιοι πόδες ἦσαν ἐτι ἐλεύ-
θεροι, καὶ μ' αὐτοὺς ἔκαμεν ἀπληπισμένον ἀγῶνα ὁ
λαγῶς· ἀλλ' ὁ ὄφεις μὲ πολλὴν ἐπιδεξιότητα εὐθὺς
καὶ τὰ ὀπίσθια περιετύλιξεν. Εἰς ὅκτω δὲ λεπτὰ ἦτον
διόλου νεκρὸν τὸ τετράποδον. Τότε βαθμηδὸν καὶ
προσεκτικῶς ἐξετυλίχθη ὁ ὄφεις, καὶ παρατηρήσας ὅτι
δὲν ἐκινεῖτο πλέον τὸ θῦμά του, ἀφῆκεν αὐτό, καὶ ἐστά-
θη ἀπέναντι τοῦ ἐμπροσθίου μέρους τοῦ λαγῶς. Κοι-
νῶς οἱ Βόαι ἀρχίζουν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν· ἀλλ' οὗτος
ἤρχισεν ἀπὸ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας· διὸ καὶ περισ-
σοτέραν δυσκολίαν ἐδοκίμασεν· ἐπὶ τέλους ὁμῶς, κατ-
εβρόχθισεν ὀλοκλήρῳ τὸν ἄθλιον λαγῶν.”

Η ΕΠΤΑΝΗΣΟΣ.

Ἀριθ. 5.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΙΘΑΚΗΣ.

(Ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς πρὸς φίλον.)

Η ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ τῆς θείας Ὀδυσσεύς μ' ἐγέννησε
τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν ἔνεκα τοσοῦτων ὑπο-
μνημάτων ἐνδοξον νῆσον. Πλήρης μεγίστου ἐνθου-
σιασμοῦ ἀνεχώρησα ἀπὸ Κεφαλληνίας, λαβὼν πλοιά-
ριόν τι εἰς τὴν Ἀγ. Εὐφημίαν, καὶ μετὰ μιᾶς καὶ ἡμι-
σείας ὥρας διαπύρθευσιν, εὐρέσθην ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς
Ἰθάκης εἰς τὸν Ὀπίσω—Ἀετόν. Ἄμα ἀπέβην, καὶ
ἀνέπνευσα τὸν ἀέρα ἐκεῖνον, ἡσθάνθην τὴν ἀγαλλία-
σιν εἰς τὴν καρδίαν μου. Μ' ἐφαίνετο ὅτι μετεῖχον
τῶν γενναίων αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα ἐφλεγον τὰς ψυ-
χὰς τῶν ἀρχαίων Ἡρώων. Ἡ εὐκραὴς ὥρα τοῦ φθι-
νοπώρου, τὸ γαληνὸν τοῦ καιροῦ, ἡ διαφανὴς θάλασσα,
ἦσαν θέλγητρα τὰ ὁποῖα μὲ παρεκίνησαν νὰ λουσαῖ-
καὶ τὸ κατάφυκτον τῶν κυμάτων, ἡ θερμότης τῆς ἀτμο-
σφαίρας, ἀμφοτέρα συγκερασμένα. καὶ ἡ θεωρία τοῦ
ὄρους, ποτὲ καθεδρὰς τοῦ συνετοῦ Ὀδυσσεύς, μὲ ἀνεζω-
ογόνησαν. Ὁ Ἀνθυγειονόμος μὲ ἐξένισε φιλοφρόνως,
καὶ ἔπειτα τὴν 4 π. μ. ὤδευσα πεζὸς πρὸς τὸ Βαθύ,
πρωτεύουσαν τῆς νήσου. Ἡ ὁδὸς εἶναι χαριεστάτη
διὰ τοὺς ἐκατέρωθεν παρακειμένους λόφους, καλυμμένους
ἀπὸ τὰς ἀμπέλους καὶ τὰς διεσπαρμένας ἐλαίας· μετὰ
ἡμίσειαν ὥραν περίπου ἐφθασα εἰς τὴν πόλιν, τοποθε-
τημένην παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐν εἵδει ἡμικυκλίου, καὶ
πρῶισταμένην τοῦ λιμένος. Ἐν μέσῳ τούτου ἀναφαί-
νεται τὸ λοιμοκαθαρτήριο, τὸ ὁποῖον μακρόθεν παρου-

σιάζεται εἰς τὴν θρασιν, ὡς μικρὸν φρούριον τειχοδομημένον ἐπιτήδες πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πόλεως. Οἱ χλοανθεῖς λόφοι, ἐσκεπασμένοι ἀπὸ τὰ ὑλημανοῦντα κλήματα καὶ τὰς ἐλαίας, καὶ τινες ἀνεμομυλῶνες, παριστάνουσιν ὁμοῦ ἀξιοθέατον εἰκόνα. Τὰ οἰκήματα εἶναι χαμηλὰ καὶ εὐτελοῦς κατασκευῆς, πλὴν δύο ἢ τριῶν, ἀλλ' αἱ ὁδοὶ εἶναι ὠραῖαι· εὐμορφος εἶναι καὶ ἡ θαλάσσιος πρόχωσις, καὶ ἡ καθαριότης ἐξαιρέτως σημαντική.

Τὴν ἐπιούσαν μετέβην εἰς Μαραθιάν. Ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ θρους ἴδον τεμάχιον ἀρχαίου τινὸς τείχους, τὸ μῆκος περίπου ποδῶν 20, καὶ τὸ ὕψος 9 ἕως 10, κτισμένον χωρὶς ἀσβέστου, καὶ χωρὶς τῶν συναμμάτων, διὰ τῶν ὁποίων φαίνονται εἰς τὰ ἀρχαῖα κτίρια ἀλληλένδετοι οἱ λίθοι. Τινὲς εἰκάζουσιν ὅτι αὐτὸ εἶναι λείψανον τῆς καλύβης τοῦ Εὐμαίου, διὰ μόνον τὸν λόγον τῆς βραχείας ἀποστάσεως τούτου ἀπὸ τῆς βρύσεως τῆς Ἀρεθούσης. Διὰ νὰ ἴδω τὴν βρύσιν ταύτην ἠναγκάσθην νὰ διέλθω ὄρεινους τόπους, καὶ νὰ καταβῶ κρημνωδέστατον ὄρος. Εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ φαίνεται κατάδουπος ἐσχηματισμένος ἐκ τῶν ἄκρων δύο ἐγγωνίως ἠνωμένων λόφων· ἐν καιρῷ δὲ πλήρους τῶν ὑδάτων εὐροίας πρέπει βέβαια νὰ παριστάνη μεγαλοπρεπὲς θέαμα. Μετὰ διάστημα ἐνὸς καὶ ἡμίσεως μιλίου ὁ χεῖμαρρος ἐκχέεται εἰς τὴν θάλασσαν. Εἰς τὸ πλάγιον τοῦ καταδούπου ὑπάρχει ὑδροδόχος, ὅπου ποτίζονται τὰ ζῶα, ἐπὶ τινος χαμηλοῦ νεοκτίστου τόξου, ὁμοῦ μὲ ἐν κάθισμα. Πολλοὶ καλοῦσιν ἀσυλλογίστως τὸ ἀναβρυτὸν τοῦτο ὕδωρ, βρύσιν τῆς Ἀρεθούσης.

Ὅπισθεν ἐνὸς τῶν εἰς τὴν πόλιν ἐπικειμένων λόφων, μακρὰν μίαν περίπου ὥραν, ὑπάρχει σπήλαιόν τι, τὸ ὁποῖον ὑπῆγον τὴν ἐπιούσαν νὰ ἐπισκεφθῶ. Τὸ μέρος εἶναι ὁπωσούν δυσανάβατον, ἀλλ' ἀνταμείβεται τὸ ἐπιπονὸν τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τὴν ἀξιοζωγράφιστον θέαν τῆς πόλεως καὶ τοῦ λιμένος. Πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου ὑπάρχει μικρά τις ὀπή φέρουσα εἰς τὸ σπήλαιον. Κατέβην ἐφωδιασμένος μὲ κηρίδια, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἀνάπη τις ἐνδον τοῦ σπηλαίου, διὰ νὰ τὸ φωτίξῃ, ἐπειδὴ εἶναι σκοτεινότερον, καὶ διὰ νὰ τὸ παρατηρῇ καθ' ἐν τῶν μερῶν του καὶ ὁλοκλήρως. Εἶναι ὡς 15 ποδῶν τὸ μῆκος, καὶ πλατὺ ποῦ 6, ποῦ 4, καὶ ποῦ 2. Ἐφίσταται δὲ εἰς αὐτὸ καὶ κωνοειδὲς θόλος ὑπὲρ τοὺς τριᾶκοντα πόδας ὕψηλός. Τὸ ὕδωρ ἀναβλύζον κρουνηδὸν διὰ τῶν πόρων τῆς γῆνιου ἐπιφανείας σχηματίζει σπηλαιόμηνους μὲ τὴν γῆν στιλπνοὺς καὶ σωληνοειδῶς ὠροτομημένους λίθους, ῥέποντας ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω. Αὐτοὶ ὁμοιάζουσι στεφανοπλεκτάνας, πανοπλίας ἀρχαίας, προτομάς ἀνθρωπίνους, καὶ τὸ σύνολον τοῦ σπηλαίου παρουσιάζει τὴν εἰκόνα μυστηριώδους ναοῦ, ὅπου εἰσέρχοντο οἱ ἱερεῖς διὰ νὰ ἐξερευνῶσι τὰς βουλὰς τῶν θεῶν καὶ ν' ἀκούωσι τὰς ἀποκρίσεις τῶν μαγνείων.

Ἐπῆγον τελευταῖον νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ τεῖχος τοῦ Ὀδυσσεως, τὸ ὁποῖον μόνον δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι

διασώζει ἔχνη ἀρχαιότητος. Κεῖται ἐπὶ τῆς ὑψηλότερας κορυφῆς τοῦ πρὸς τὸν Ὀπίσω—Ἀετὸν ἀνατείνοντος ὄρους. Ὑψοῦται ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης περίπου 400 πόδας. Τὸ ἐξωτερικὸν τειχοδόμημα διασώζει ὕψος, ἐκ διαλειμμάτων, ποῦ 15, ποῦ 12, καὶ ποῦ 10 ποδῶν, καὶ μῆκος ποῦ 40, ποῦ 15, καὶ ποῦ 10 ποδῶν. Εἶναι κτισμένον μὲ ῥιζοπέτρας 5 ἢ 4 ποδῶν μήκους, καὶ 2 ἢ 2 καὶ ἡμίσεως πλάτους, λατομημένας ἐκ τῶν ἰδίων λιθᾶκων τοῦ ὄρους, καὶ συνηρμοσμένας ὁμοῦ χωρὶς συναμμάτων.

Ἀπὸ τὰ σωζόμενα ἔχνη ἐξάγεται, ὅτι τὸ τειχοδόμημα τοῦτο εἶχε περίμετρον ἐνὸς περίπου τετάρτου τοῦ μιλίου. Εἰς τὸ ἐνδότερον μέρος αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους φαίνονται ἄλλα τειχοδομήματα περικυκλόντα μικρὸν τι ἐπίπεδον ὡς 18, ἢ 20 τετραγωνικῶν ποδῶν τὴν ἐπιφάνειαν. Ἐκεῖ βλέπει τις ἐνσκαφήν ἐπὶ τῆς ῥιζοπέτρας εἰργασμένην, κυκλοειδῆ τὸ σχῆμα, πλατεῖαν 10 ἢ 11 πόδας, βαθεῖαν 15, καὶ πλειότερον μάλιστα, ἐπειδὴ εἶναι χωμένη. Ἄν ἐξητεῖτο ὁ ἀληθὴς πυθμὴν, ἡδύνατο κατὰ πιθανολογίαν ν' ἀναγνωρισθῇ ἡ χρῆσις πρὸς τὴν ὁποίαν ἐγένεν ἡ λιθότομος ἐνσκαφή, καὶ ἡ ἀπαιτούμενη δαπάνη ἥτελεν εἶσθαι μικρά, ἐπειδὴ, διὰ τὴν ἐπὶ κορυφῆς τοῦ ὄρους ὑψηλὴν θέσιν τῆς, δὲν ὑπῆρχον ὕλαι ἱκαναὶ νὰ τὴν γεμίωσι. Κενόδοξος περιηγητὴς τῆς νήσου ἠθέλησε νὰ ἐγχαράξῃ τὸ ὄνομά του, ὡς νὰ εἶχε δικαίωμα νὰ ἀλλοιώσῃ τὰ τόσον ἱερὰ τῆς ἀρχαιότητος λείψανα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ διατηρῶνται ἀβλαβῆ διὰ τοὺς μεταγενεστέρους, ὡς ἀσφαλὲς χειραγωγία εἰς τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν λαῶν τὴν ἱστορίαν. Ὀλίγον ἀπώτερον ὑπάρχει ἑτέρα ἐνσκαφή ὡσαύτως λιθογλυμμένη ἐπὶ τῆς ῥιζοπέτρας, ἔχουσα σχῆμα καὶ πλάτος κοινὸν φρέατος. Εἶναι δὲ πλήρης λίθων, ὥστε δὲν ἐμπορεῖ τις νὰ εἰκάσῃ ὁποία ἦτον ἡ χρῆσις τῆς. Μὲ φαίνεται ὅτι, ἂν αἱ δύο αὗται ἐνσκαφαὶ ἐκεκονόντο, καὶ ἀνεσκάπτετο ὅλον τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ἐπίπεδον, ἥδελον βέβαια ἀνακαλυφθῇ ἀξιόλογα τινὰ μνημεῖα. Ἀρμοδιωτέρα πρὸς τὸ κτίριον τοῦτο δὲν ἡδύνατο νὰ δοθῇ ἄλλη θέσις. Ἐντεῦθεν ἡ θρασις διοπτρεῖ ὅλην τὴν νῆσον τῆς Ἰθάκης, ὅλην τὴν Κεφαλληνίαν, τὰ ὄρη τῆς Ἠπείρου, καὶ τὴν Λευκάδα. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἥρω, ὅστις ἦτο κύριος τῶν τόπων τούτων, εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὅλον τὸ κράτος του, καὶ καταβαίνων ἀπὸ τὸ τεῖχος του εὐρίσκετο μετ' ὀλίγας στιγμὰς εἰς τὸν αἰγιαλὸν, καὶ εἰς ὀλιγώτερον παρὰ μίαν ὥραν εἰς τὴν γῆν τῆς Κεφαλληνίας.

Ἄλλα ἀρχαιότητος λείψανα δὲν ἡδυνήθην νὰ εὕρω. Τὸ ἔδαφος τῆς νήσου εἶναι γενικῶς λεπτόγεον, ἀλλ' ἐπιτήδειον πρὸς ἀμπέλους καὶ ἐλαιῶνας. Κάλλιστος εἶναι ὁ ἐκ τῆς Κορινθιακῆς σταφίδος ἐξαγόμενος οἶνος. Τὰ προϊόντα σιτηρὰ σπέρματα εἶναι ἱκανὰ εἰς τὴν τριμηνιαίαν καὶ ἐνίοτε ἐξαμηνιαίαν συντήρησιν τῆς νήσου. Τὸ δὲ ἔλαιον, γινομένης καὶ μικρᾶς ἐξαγωγῆς, ἐπαρκεῖ εἰς τὴν ἐτήσιον κατανάλωσιν. Οἱ κάτοικοι εἶναι φιλόπονοι, καὶ καλλιεργοῦσι τοὺς πεδινούς τόπους· καὶ εἰς

τὸ ὄρος, ὅπου δὲν ὑπάρχει εἰμὴ ὀλίγον φυτικὸν χῶμα, ἀντὶ σκυβάλων καὶ βάτων, φαίνονται ἄμπελοι καὶ ἐλαιῶνες.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς νήσου, καθ' ἃς ἔλαβον πληροφορίας, φθάνει εἰς δέκα περίπου χιλιάδας ψυχῶν. Τὰ ἐπικρατοῦντα ἔθιμα εἶναι κοινὰ μὲ τὰ τῆς νήσου μας, τὴν ὁποίαν καλῶς γνωρίζετε, ἐπειδὴ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐνδύονται καὶ πολιτεύονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, λαλοῦσι τὴν ἰδίαν διάλεκτον μὲ τὴν αὐτὴν προφορὰν, καὶ εἶναι φιλόξενοι.—ΙΟΝΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓ.

ΑΓΡΟΙΚΟΙ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΓΛΑΣΚΟΥΝ.

Εἰς σύγγραμμά τι περὶ τῶν Δυτικῶν Νήσων τῆς Σκωτίας, ἐν ἔτει 1703 ἐκδοθὲν, ἱστορεῖται ἡ ἐπίσκεψις, τὴν ὁποίαν ἄγροικός τις ἐντόπιος τοῦ νησιῦ τῆς Ἀγ. Κίλδας ἔκαμεν εἰς τὴν πόλιν Γλάσκουν. Τὸ ἱστορῆμα τοῦτο ὡς πολὺ περιέργον καὶ διασκεδαστικὸν καταχωροῦμεν ἐνταῦθα.

“Εἰς τῶν κατοίκων τῆς Ἀγ. Κίλδας, κρατημένος εἰς νησιδίον τι ὑπὸ ἐναντίου ἀνέμου, κατεπίσθη νὰ συνοδεύσῃ τινὰς τῶν φίλων αὐτοῦ ἕως εἰς τὸ Γλάσκουν. Ἐξεπλάγη δὲ εἰς τὸ μῆκος τοῦ ταξειδίου καὶ τῶν μεγάλων ἐπικρατειῶν, ὡς αὐτὸς ἐνόμιζε, τούτεστι τῶν νήσων, τὰς ὁποίας παρέπλευσεν. Ἐκ τούτων ἡ μεγαλύτερα εἶχε μόνον εἰκοσιτεσσάρων μιλίων μῆκος· ἀλλ’ ἐκεῖνος ἐστοχάζετο πόσον ὑπερέβαινον τὸ μικρὸν αὐτοῦ νησιδίον!

“Φθάσας εἰς τὸ Γλάσκουν, ἦτον ὡς ἄνθρωπος πεσὼν ἀπὸ τὰ νέφη εἰς νέον κόσμον, τοῦ ὁποίου ἡ γλῶσσα, τὰ ἔθιμα, κλπ., ἦσαν διόλου καινὰ πρὸς αὐτόν. Ποτὲ δὲν εἶχε φαντασθῇ, ὅτι ἄνθρωποι ἠμποροῦν νὰ κατασκευάσωσι τόσον μεγάλους πετρίνους οἴκους· ὅσον δὲ περὶ τῆς λιθοστρωσίας τῶν ὁδῶν, ἐνόμιζεν ὅτι βέβαια ἦσαν ἐκ φύσεως τοιαῦται· διότι μεγάλως ἐδυσκολεύετο νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἄνθρωποι ἔλαβον τὸν κόπον νὰ ἐμπήξωσι πέτρας εἰς τὴν γῆν μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ περιπατῶσιν. Ἐκθαμβος καὶ ἄλαλος ἔστεκεν εἰς τὴν θύραν τοῦ πανδοχείου· ὅτε δ’ ἐβλεπεν ἄμαξαν μὲ δύο ἵππους, τὴν ἐστοχάζετο μικρὸν οἶκημα προσηρημένον εἰς τὴν οὐρὰν αὐτῶν· ἀλλὰ περιεγέλα ὡς μωρὸν τὸν ἡνίοχον, ὅτι ἐκάθητο εἰς τόσον δύσκολον θέσιν, καὶ ὄχι ἐπὶ τῶν νώτων τοῦ ἵππου, ὅπου ἐφαίνετο εἰς αὐτὸν πολὺ ἀσφαλέςτερον. Ὁ μηχανισμὸς τοῦ τροχοῦ τῆς ἀμάξης καὶ ἡ περιστροφή αὐτοῦ ἦσαν τὰ μεγαλῆτερα ὄλων τῶν θαυμάτων.

“Ὅτε περιήρχετο τὰς ὁδοὺς, ἐπεθύμει νὰ τὸν βασιτάξῃ τις ἀπὸ τὴν χεῖρα. Ἐμπορος δὲ τις, ὁ ὁποῖος χάριν διασκεδάσεως ἔχειραγῶγει ἅποτε αὐτόν, ἠρώτησε τί ἐφρόνει περὶ τῆς πρωτευούσης ἐκκλησίας. Αὐτὸς δὲ ἀπεκρίθη ὅτι ἦτο μέγας βράχος, πλὴν εἰς τὴν Ἀγ. Κίλδαν ἦσαν τινὲς ὑψηλότεροι· ἀλλ’ ὅτι δὲν εἶχε ποτε ἰδεῖν ὠραιότερα σπήλαια· διότι οἱ στῦλοι καὶ αἱ καμάραι, ἐφ’ ὧν ἡ ἐκκλησία ἱσταται, ἔκαμαν αὐτὸν

νὰ τὴν φαντασθῇ σπήλαιον. Ὅτε δὲ τὸν ἐμβασαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐξεπλάγη ἔτι μᾶλλον, καὶ μετὰ θαυμασμοῦ τὰς χεῖρας ἀνυψώσας, ἠπόρει πῶς ἡδυνήθησαν νὰ κατασκευάσωσι τοιαύτην παμμεγέθη οἰκοδομήν, τὴν ὁποίαν ὑπέθετεν ὡς τὴν μεγίστην ἐν τῷ κόσμῳ. Δὲν ἠμποροῦσε νὰ καταλάβῃ τί ἐχρησίμευον τὰ στασεῖδια· μεγάλως δ’ ἐξεπλήσσετο εἰς τὰς ἐλαίας, τὰς ὁποίας αἱ γυναῖκες ἐφόρουν, καὶ τὰς ἐνόμιζεν ἐξανθήματα· τὰ ἐνώτια τὸν ἐφαίνοντο γελοιωδέστατα· τὰς φανάκας περιεγέλα ἰσχυρῶς, πολὺ δὲ μᾶλλον τὴν ἐπ’ αὐτῶν κόνιν. Περὶ τῶν ὅσοι ἐφόρουν προσωπίδας (ἀγνοῶν ἂν ἦσαν ἄνδρες ἢ γυναῖκες) ἐφαντάζετο ὅτι ἦσαν κακοῦργοι, μὴ τολμῶντες νὰ δεῖξωσι τὸ πρόσωπόν των. Ἐν συντομίᾳ, κατέκρινεν ὡς περιττὸν πᾶν ὅ,τι δὲν εἶχεν ἰδεῖν εἰς τὴν πατρίδα του. Μετ’ ἐκπλήξεως ἐθεώρει πᾶν τὸ εἰς αὐτὸν καινοφανές. Ὅτε ἤκουσε τοὺς κώδωνας τῆς ἐκκλησίας σημαίνοντας, ἐκυριεύθη ἀπὸ τρόμον, ὡς νὰ εἶχε ταραχθῇ τὸ σύστημα ὅλου τοῦ κόσμου. Δὲν ἐνόμιζεν ὅτι ὑπῆρχον εἰς τὴν οἰκουμένην τοσοῦτοι ἄνθρωποι, ὅσους ἐβλεπεν εἰς τὸ Γλάσκουν· καὶ ἦτον εἰς αὐτὸν μέγα μυστήριον μὲ ποῖον ἄρχε σκοπὸν συνεκατοίκουν τόσοι εἰς ἓνα τόπον. Ἡπόρει πόθεν καὶ τίνι τρόπῳ ἐπρομηθεύετο ζωοτροφίας τοσαύτη πληθὺς· ὅτε δ’ ἐβλεπε μεγάλα ψωμῖα, δὲν διεκρίνεν ἂν ἦτον ἄρτος, πέτρα, ἢ ξύλον. Ἐθαύμαζε ποῦ εὕρισκον τόσον ζύθον, διότι κάνένα δὲν ἐβλεπε νὰ πίνη νερόν. Δὲν ἠμπορεῖ νὰ καταλάβῃ πῶς ἔκαμνον τὰ ὠραῖα τῶν φορέματα· πλεκταὶ περικνημίδες ἐφαίνοντο εἰς αὐτὸν μέγα θαῦμα· διότι εἰς τὴν πατρίδα του τὰς ἔκαμνον κόπτοντες πανία καὶ συρράπτοντες αὐτά. Τὸ ἔκρινεν ἀνόητον νὰ φορεῖσιν αἱ γυναῖκες μεταξωτά, ὡς πολὺ ἀνοίκεια εἰς τὰς προσποιουμένας ὅτι ὁπωσὺν εἰργάζοντο. Τοὺς πόδας τῶν γυναικῶν ἐστοχάζετο ἄλλου σχήματος παρὰ τοὺς τῶν ἀνδρῶν, ἐξ αἰτίας τοῦ διαφορετικοῦ σχήματος τῶν πεδύλων. Ποσῶς δὲν ἐνέκρινε τὰς πτέρνας τῶν ὑπ’ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν φορουμένων πεδύλων· ὅτε δὲ παρετήρησε πέταλα καρφονόμενα εἰς τοὺς πόδας ἵππου, ἐξεκαρδίσθη ἀπὸ τὸν γέλωτα, νομίσας τοῦτο ἄφ’ ὅσα ποτὲ εἶδε τὸ πλέον ἀξιοκατάκριτον. Ὑπερεπθύμει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ θερμῶς ἤχχετο ν’ ἀξιώσῃ καὶ αὐτὴ ζύθου, ρακίου, καπνοῦ, καὶ σιδήρου, ὡς τὸ Γλάσκουν.”

Οἱ βοσκοὶ τῆς Ἰσπανίας εἶναι εὐρωττοι, ἐγκρατεῖς ἄνδρες. Στερημένοι ἀπ’ ὅλα τὰ μέσα τῆς εὐζωίας, ὀκτῶ μῆνας τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκτεθειμένοι εἰς τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας καὶ τὸν παγετὸν τῆς νυκτός, κακῶς τρεφόμενοι, καὶ πολλάκις χειρότερον ἐνδύόμενοι, κατάλυμα συνήθως ἔχοντες τὴν ἐρημίαν, τὸν βράχον δὲ προσκεφάλαιον, καὶ μόνους συντρόφους τοὺς σκύλους των, τί ἀπολαμβάνουν ὕστερον ἀπὸ τοσαύτας κακοπαθείας; Ἐκατὸν δίστηλα ἐτησίως οἱ ἀρχιποιμένες, καὶ τὸ τεταρτημόριον οἱ ὑπάλληλοι.